

ŠUME, TLA I VODE – NEPROCJENJIVA PRIRODNA BOGATSTVA HRVATSKE

(Zaključak okruglog stola održanog 12. svibnja 2011. godine u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti u organizaciji Znanstvenog vijeća za poljoprivredu i šumarstvo i Znanstvenog vijeća za zaštitu prirode HAZU)

Život čovjeka, kao i svaki drugi oblik života na planetu Zemlja ne bi bio moguć bez šume, tla i vode. Zato su to najvrjednija bogatstva hrvatske prirodne riznice.

Šume su jedino obnovljivo prirodno bogatstvo hrvatskoga naroda. Odlikuje ih iznimna raznolikost i prirodnost koje su posljedica zemljopisnog položaja, raznolikih stanišnih prilika i pravilnog načina gospodarenja. Gospodarenje šumama u Hrvatskoj je prirodno i potrajno gospodarenje koje održava i unapređuje gospodarske i općekorisne uloge šume. U današnjim uvjetima općekorisne uloge šume imaju veliko značenje. Radi se o hidrološkim, vodozaštitnim, klimatskim, protuimisijskim, zdravstvenim, rekreacijskim, turističkim i drugim ulogama koje u nas poglavito pružaju državne šume. Šume optimalno i trajno ispunjavaju gospodarske i općekorisne uloge uz uvjet pravilnog gospodarenja. Pravilno gospodarenje moguće je samo pod nadzorom šumarskog stručnjaka. Dužnost je države preko nadležnih tijela pronaći mehanizme djelotvornog nadzora struke nad svim šumama, bez obzira na vlasništvo ili stupanj zaštite. Privatizaciju šuma u javnom vlasništvu može se dopustiti izuzetno i pod uvjetom da je osigurano pravilno gospodarenje. Treba spriječiti usitnjavanje velikih šumskih kompleksa.

Kao nasljeđe baštinjeno od prethodnih naraštaja, tlo je pravi dragulj nacionalne riznice. Značajka mu je da sporo nastaje, brzo nestaje, pa se prema njemu valja odnositi s osjećajem odgovornosti ne samo pred aktualnim već i pred naraštajima koji dolaze. Sva suvremena razvojna pitanja i dvojbe koje se prelamaju na tlu kao središtu agroekosustava i polaznoj točki na „putu hrane od tla do tanjura“ u fokusu su zanimanja znanstvene i šire javnosti i donositelja ključnih razvojnih odluka diljem svijeta. Ocjenjujući kako je tlo (pre)dugo „zapostavljen“ resurs, Europsko povjerenstvo je urgentnim označilo provedbu *Thematic Strategy for Soil Protection* i pokrenulo niz mjera zaštite tala Europe, koje će nas obvezati poslije pristupa europskoj zajednici naroda. Polazište je da je tlo kao prirodni resurs „ravnopravni“ član „ekološke trijade“; tlo – voda – zrak pa mu valja posvetiti jednaku pozornost kao vodi i zraku. Država treba osigurati nazočnost i djelotvornu primjenu znanosti i struke u gospodarenju s tlom. Nesporna je potreba i pravo vrijeme pred izazovima sutrašnjice

promišljenije i rigoroznije pristupiti o privatizaciji i usitnjavanju poljoprivrednog zemljišta, kao nacionalnom blagu i osnovi skladnog, održivog razvitka. Jer, pred sutrašnjicom smo svi odgovorni.

Voda je nezamjenljivo prirodno bogatstvo, pa lokalni, regionalni i globalni razvoj ovisi, i ovisit će u budućnosti, o raspoloživosti voda i njihovoj kakvoći. Zbog posebnih hidroloških uvjeta hrvatski narod prati povijesna borba „protiv“ i „za“ vodu. Poseban značaj ima izvedba mjera zaštite od poplava. Isto tako, u svrhu uzgoja poljoprivrednih kultura potrebno je izvoditi mjere odvodnje, a na onim površinama gdje su sustavi izvedeni potrebno ih je održavati. Navodnjavanje je obrnuta melioracijska mjera od obrane od poplava i mjera odvodnje. Izvođenjem navodnjavanja poljoprivrednici se bore „za“ vodu i time čine veliki doprinos kroz proizvodnju hrane. Voda je temelj javne, lokalne i privatne vodoopskrbe, a kako se sve više koriste konzumne, tj. mineralne, izvorske i stolne vode u bocama, one sve više postaju i komercijalno zanimljiva pa i izvozna «roba». Kako je voda posebno prirodno bogatstvo, na vodu imaju pravo svi i ne može se dozvoliti privatno vlasništvo voda.

Zbog urbanizacije, gospodarskog i općeg razvoja, šume, tla i vode su sve više ugrožene. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti se zalaže za jedinstven prihvatljiv stav svim opcijama (socijalnim, gospodarskim, ekološkim, vjerskim, političkim) te da je održivo gospodarenje i djelotvorna zaštita šumskog bogatstva, tla i voda preduvjet skladnom i potrebnom, gospodarski, okolišno i socijalno prihvatljivom daljnjem razvoju Hrvatske.